

ימים נוראים ברחיה ובהר'בה

חידון טריוויה ע"פ פסקי מרן
רבינו עובדיה יוסף זיע"א
בהוצאת אוצרות בהכוונתו של מורנו
הרה"ג הרב יצחק לוי שליט"א

חידון טריוויה בהלכות ימים נוראים

למנהג הספרדים

אלול

1. הכותב מכתב לחברו בחודש אלול מה המנהג לכתוב בתחילת המכתב?

- "ומל'ה' את לבבך ואת לבב זרעך". סופי תיבות אלול.
- "אני לדודי ודודי לי". ראשי תיבות אלול.
- לשנה טובה תכתבו ותחתמו.

2. מה נוהגים לומר מר"ח אלול עד הושענא רבה?

- אבינו מלכנו.
- סליחות.
- "מזמור לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא".

סליחות

3. מתי אומרים סליחות בחודש אלול ותשרי?

- מר"ח אלול עד יום הכיפורים. חוץ מר"ח ומשבת ומראש השנה.
- מר"ח אלול עד יום הכיפורים. אך בלילי שבת לא אומרים סליחות.
- שבוע לפני ראש השנה, וכל עשרת ימי תשובה.

4. מדוע נוהגים לומר סליחות בימים אלו?

- כי אלו ימי רחמים ורחון לעמ".
- כי משה רבינו עלה בר"ח אלול להביא את לוחות הברית השניות, ובזמן זה שבו עמ"י בתשובה, וירד משה עם הלוחות ביום הכיפורים, וביום זה אמר ה' למשה סלחתי כדברך, ונתרצה ה' לעמ".
- כדי לא לנחות ליום הכיפורים ללא הכנה מוקדמת.
- תשובות א' וב' נכונות.
- תשובות א' וג' נכונות.

5. מתי הזמן הראוי ביותר לומר סליחות?

- בחצות לילה, אך גם באשמורת הבוקר רשאים לומר.
- באשמורת בוקר. אך כבר מחצות לילה רשאים לומר.
- בחצות יום, או בחצות לילה.

6. קהל ועדה שאינם יכולים להשכים לסליחות בעוד לילה, מתי יכולים לומר הסליחות?

- בשעות הבוקר המוקדמות, לפני תפילת שחרית, או לפני תפילת מנחה עד צאת הכוכבים.
- מצאת הכוכבים עד חצות לילה.
- בשבת בבוקר.

7. מי שקם בבוקר בימי הסליחות וחושש שיפסיד קריאת שמע בזמנה או תפלה בצבור, מה יקדים?

- יקדים סליחות לשחרית.
- יקדים שחרית לסליחות.
- אם זה קריאת שמע בזמנה יקדים לסליחות, אך אמירת סליחות עדיפה על תפלה בצבור.

8. איזו מעלה חשובה יותר, מעלת אמירת תיקון חצות או אמירת סליחות?

- אמירת סליחות, אך אם יגיד סליחות יפסיד תפילה בנץ, יתפלל בנץ.
- מעלת אמירת סליחות.
- מעלת אמירת תיקון חצות.

9. השומע סליחות וי"ג מידות או קדיש מהשליח צבור, דרך הרדיו בשידור ישיר אחר חצות, האם עונה ומצטרף עמהם?

- לא עונה ואינו מצטרף עמהם.
- עונה ומצטרף עמהם [בענין זה], ואם השידור הוא מהקלטה אינו עונה.
- י"ג מידות לא עונה אך קדיש עונה.

10. כשנתאספו צבור של עשרה בבית כנסת שיש שם לוויין, בעת שהצבור אומר סליחות בלוויין, כיצד עדיף שיהגו?

- עדיף לומר הסליחות יחד עם הלוויין כי ברב עם הדרת מלך.
- עדיף שהצבור לא יצטרפו ללוויין ויעשו לבד.
- אם הלוויין הוא מאותה עיר יצטרפו ללוויין, ואם לא, לא יצטרפו.

11. צבור שנתאספו לומר סליחות בחצות הלילה, מתי יכולים להתחיל?

- יתחילו באופן שהי"ג מידות הרביעי יהיה סמוך לחצות.
- יכולים להתחיל אף שעה לפני חצות, כך שישערו שסוף אמירת הסליחות תהיה בחצות.
- יכולים להתחיל באמירת אשרי יושבי ביתך והקדיש, וכמה פסוקים שאחריהם, סמוך לחצות, וכן פיוט מה לך נרדם וכו', כדי שאת אמירת י"ג מידות יאמרו בחצות.

12. אברכים ובחורי ישיבה, וכן תלמידי חכמים, שדרכם לעסוק בתורה בשעות הראשונות של הלילה, ואי אפשר להם לקום יום יום בחודש אלול באשמורת הבוקר לאמירת סליחות, כי עלולים להתבטל מסדר לימודם ביום, כיצד ינהגו?

- א. ישתדלו לקום במקצת לילות או בשני וחמישי של חודש אלול ויאמרו בעשרת ימי תשובה.
- ב. אם הולכים לישון אחר חצות לילה, טוב שיאמרו קצת סליחות לפני שישנו אפילו ביחידות.
- ג. יאמרו בהפסקת צהריים אחר חצות.
- ד. כל התשובות נכונות, יבחרו באחת מהתשובות.

13. הישן בלילה וקם קודם עלות השחר לומר סליחות, נוטל ידיו ומברך על נטילת ידיים, האם צריך ליטול ידיו אחר הנץ החמה שוב?

- א. ייטול ידיו שוב בברכה.
- ב. ייטול ידיו ללא ברכה.
- ג. לא ייטול כלל, ודי שנטל קודם עלות השחר.

14. הקם לומר סליחות בבוקר, האם יאמר קודם ברכות התורה?

- א. לא, כי זה דרך תפילה ובקשה.
- ב. כן, ואם נכנס לבית כנסת ושומע י"ג מידות וקדיש קודם ברכות התורה לא יענה.
- ג. כן, ואם נכנס לבית כנסת ושומע י"ג מידות יענה אף קודם ברכות התורה.

15. מה עיקר הסליחות?

- א. אנשי אמונה אבדו.
- ב. י"ג מידות.
- ג. ה' מלך ושמע ישראל.
- ד. כל התשובות נכונות.

16. כיצד יש לומר הסליחות?

- א. בקול רם ונשא כדרך ששרים פיוטים ונגינות.
- ב. במהירות ובחופזה.
- ג. בכוונה בנחת במיתון ובהכנעה יתרה.

17. כאשר אומרים וידוי בסליחות בלילה, האם צריך לומר גם וידוי בקריאת שמע שעל המיטה?

- א. אם זה בתוך חצי שעה לא אומרים.
- ב. כן.
- ג. לא.

18. מה צריך לשים לב כאשר אומרים את המילים: ויקרא בשם ה'?

- א. להפסיק בין תיבת בשם לתיבת ה'.
- ב. להרים הרגליים מעט.
- ג. לומר בלחש מילים אלו.

19. האם יחיד יכול לומר הסליחות שנתקנו בלשון ארמית, כגון "רחמנא", "מחי ומסי" וכדומה?

- א. כן.
- ב. לא, כי אין מלאכי השרת מכירים בלשון ארמי וכאשר נמצאים בעשרה אין צורך בעזרת מלאכי השרת, כי השכינה עמם.
- ג. כן, אך יאמר רק בלחש.

20. האומר סליחות בבית הכנסת בצבור ואיחר להגיע לסליחות או שהקצב שלו איטי יותר, האם מותר לו לומר את קטעי הסליחות שבארמית, כאשר הצבור אוחזים בקטע אחר בסליחות?

- א. אם הציבור עדיין לא אמרו את הקדיש שבסוף הסליחות רשאי לומר הקטע שבארמית, אבל אם סיימו לגמרי לא יאמר.
- ב. לא, אינו יכול לומר, עבר זמנו בטל קורבנו.
- ג. אם הקצב שלו איטי יותר רשאי לומר, אך אם איחר להגיע לבית הכנסת, הפסיד.

21. מי שאיחר להגיע לסליחות, האם יכול להצטרף עימם במקום שאוחזים או שיתחיל הכל מהתחלה?

- א. יתחיל הכל מהתחלה.
- ב. רשאי להצטרף עימם.
- ג. אם עברו חצי מהסליחות יצטרף עימם היכן שאוחזים ואם לא, יתחיל מהתחלה.

22. בתחינה שאומרים בסליחות - "עשה למען אברהם יצחק ויעקב" וכו', מה נכון שהצבור יענו "אמן" או "עשה"?

- א. אמן, וכך הנהיג רבינו עובדיה יוסף זיע"א.
- ב. עשה, וכך נהג רבינו עובדיה יוסף זיע"א.
- ג. לא משנה.

23. כאשר אומרים פסוק "שמע ישראל" בסליחות, מה צריך לשים לב?

- א. להניח ידו על עיניו.
- ב. שלא לכפול אותו, אלא השליח צבור אומר פעם אחת, והצבור עונים פעם אחת.
- ג. לאומרו בקול רם יותר מהחזן.

י"ג מידות

24. האם צריך למנות את י"ג מידות באצבעות?

- א. לא, כי איננו יודעים בוודאות איך למנות [לספור] אותם.
- ב. כן, מה' השני.
- ג. כן, מקל, רחום וחנון. כל מילה זה מידה.

25. מדוע כשאומרים ב"ג מידות: ה' ה' אל רחום וחנון, צריך להפסיק בין ה' לה'?

- א. כדי שלא ישמעו שתי רשויות ח"ו.
- ב. כדי שלא ישמעו מילה אחת.
- ג. לתפארת הנגינה.

26. היכן צריך לשחות מעט באמירת י"ג מידות?

- א. מויעבור עד קל רחום וחנון.
- ב. כשאומר ויקרא ישחה מעט, ויזקוף כשאומר ה' ה'.
- ג. כשאומר ויעבור ישחה מעט, ויזקוף בויקרא, ויחזור וישחה קצת כשאומר ה' ה'.

27. האם היחיד יכול לומר י"ג מידות של פסוק ויעבור בדרך תפלה?

- א. יכול.
- ב. לא יכול, אך אם קורא בטעמי המקרא רשאי.
- ג. גם בטעמי המקרא לא יכול.

28. כיצד יש לומר את הי"ג מידות?

- א. במרוצה כדי להספיק את החזן.
- ב. בהתלהבות ובשמחה, ויספור המידות באצבעותיו.
- ג. בכוונת פירוש המילים, מילה במילה.

29. אם התחיל לומר בסליחות עם השליח צבור את הי"ג מידות ומפני שמכווין לא מספיק לסיים עמו, כיצד ינהג?

- א. אם נשאר רוב מנין בבית הכנסת שאומר עדיין י"ג מידות, יכול להמשיך לומר, אך אם לא נשאר, טוב יותר שיסיים בטעמי המקרא.
- ב. לא יסיים, וברגע שהחזן מסיים לומר הי"ג מידות יסיים איתו, ואפילו שעדיין לא סיים לומר את כל הי"ג מידות.
- ג. יסיים כרגיל.

30. נשים המתאספות לומר תהלים על חולה וכדומה, האם יכולות לומר י"ג מידות בדרך תפלה?

- א. לא יכולות לומר, י"ג מידות שייך רק לגברים.
- ב. אם אומרות עם מנין אנשים, או שאומרות הי"ג מידות במנגינה כקוראות בתורה, יכולות.
- ג. אין להם לומר בפיהן הי"ג מידות, ורק אם יש מנין גברים, ישמעו מפי הגברים ויכוונו לצאת ידי חובה.

ומה

31. מתי אין אומרים בחודש תשרי וידוי?

- א. בא' וב' בתשרי, ובט' תשרי שחרית, ומי"א תשרי עד א' חשוון.
- ב. בין ר"ה לכיפור.
- ג. בג' תשרי - צום גדליה.

32. כיצד יש לומר הוידוי?

- א. מעומד. ובעת אמירת אשמנו בגדנו וכו', יכה ביד ימינו כמו אגרוף כנגד הלב בצד שמאל [מתחת לדד השמאלי].
- ב. ישחה בעת הוידוי ויאמר בנחת ובמתינות ובלב נשבר.
- ג. לא יסמוך על דבר באופן שאם ינטל יפול.
- ד. א' וב' נכונות.
- ה. כל התשובות נכונות.

ערב ראש השנה

33. מתי הוא השבוע שמכפר על כל השבועות של השנה ולכן ישתדלו לעשות תשובה על מה שחטא במשך השנה כנגד אותו היום?

- א. לפי בעלי המוסר זה השבוע האחרון של השנה.
- ב. לפי המקובלים זה השבוע הראשון של השנה.
- ג. מתשובות א' וב' אל תנח ירך.

34. מה נוהגים לעשות בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים?

- א. ברכת הלבנה.
- ב. התרת נדרים.
- ג. להתפלל תפילה עם וידוי של רבינו ניסים.

35. האם גם אישה צריכה לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה?

- א. כן, ויכולה לצאת ידי חובה בשידור חי ברדיו או בטלפון. או בשליחות בעלה.
- ב. תעשה בפני שלש נשים.
- ג. זה נועד רק לגברים.

36. האם יש עניין להתענות בערב ראש השנה?

- א. חובה להתענות.
- ב. אסור להתענות.
- ג. ממדת חסידות טוב להתענות למי שבריא.

37. טוב ללוש עיסה בערב ראש השנה כדי שיעור חלה [1560] לעשות מהם לחמים ולבצוץ עליהם ביום טוב, מדוע?

- א. כדי לקיים מצוות חלה בערב ראש השנה, שזה תיקון של חטא חוה שהיה בראש השנה, ויוסיף לו זכויות ליום הדין.
- ב. כי זה היום האחרון של השנה, ויום זה עת רצון הוא.
- ג. כי חלה זה ראשי תיבות "חיים למען ה'", וזה יסנגר על האישה שרוצה לחיות למענו יתברך.

38. האם אישה תברך שהחיינו בשעת הדלקת הנרות?

- א. חייבת לברך שהחיינו בעת ההדלקה ותכוון לפטור את כל מצוות היום.
- ב. הנכון שלא תברך שהחיינו בעת ההדלקה, אלא תצא י"ח שהחיינו שבקידוש.
- ג. לא תברך שהחיינו ביום הראשון בעת ההדלקה אלא רק ביום השני.

ראש השנה

39. האם מותר ללבוש בגד חדש בראש השנה?

- יש להימנע, כיון שיש ללבוש שמחה, ואין ראוי לשמוח ביום דין.
- אין קפידא בזה, ויכול ללבוש, ויכוין בברכת שהחיינו שזכה להשלים השנה, שזה סימן טוב.
- יהיה מותר לו ללבוש רק אם בכל חג מהשנה האחרונה היה לו בגד חדש, ואם לא, זה סימן שאין דרכו בכך, ויש להימנע.

40. מי ששכח לברך שהחיינו לפני כניסת החג על הבגד החדש שלבש וששמח בו, כיצד ינהג?

- לא יברך, ויכוין בברכת שהחיינו של הקידוש לצאת ידי חובת הבגד.
- כל עוד הבגד בלבישה הראשונה יברך.
- יברך שהחיינו לאחר הקידוש.

41. מה ישים לב בברכת שהחיינו בקידוש?

- לפטור את הפירות החדשים שברכתם שהחיינו שנמצאים על השולחן.
- שנמצאים הסימנים על השולחן.
- בלילה הראשון שלא יניח לפניו את הפירות החדשים, ואם הם לפניו יתכוין בפירוש שלא לפוטרים, ויכסם במפה, ואז יוכל לברך שהחיינו. ובלילה השני להניח פרי חדש בשולחן ולכוין עליו בשהחיינו שבקידוש.

42. אשה שברכה לאחר כניסת החג שהחיינו על בגדה החדש [קודם קידוש ליל החג] או שברכה שהחיינו בהדלקת הנרות, מה תזהר בקידוש?

- לא תענה אמן לברכת שהחיינו בקידוש, ותוכל לטעום מהיין. ואם ענתה אמן, לא תטעם מהיין כי זה הפסק.
- תאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
- תעשה קידוש בעצמה.

43. בשנת השמיטה [כמו השנה תשפ"ב] כשמברכים שהחיינו בברכת הקידוש של ליל ראשון של ראש השנה, מה נכון לכוין?

- לכוין שלא לפטור את המצוות של שנת השמיטה.
- לכוין גם על קיום המצוות של שנת השמיטה.
- לכוין שגם בשמיטה הבאה נזכה לברך שהחיינו.

44. האם צריך לברך שהחיינו בקידוש של יו"ט שני של ר"ה?

- כן. וטוב לשמור בגד חדש וללבושו, או פרי חדש שיהיה מונח בעת הקידוש, וכשמברך שהחיינו יכוין לפטור גם את הפרי או הבגד החדש.
- אין לברך שהחיינו. כי פרך ביום הראשון, ור"ה יומא אריכתא הוא.
- אם בירך ביום הראשון צריך לברך שוב. ואם לא בירך אין לו לברך.

45. מנהג ישראל לאכול בר"ה פירות וירקות שיש בהם רמז לסימן טוב לכל ימות השנה, כיצד הנכון לנהוג לגבי הברכה והיה רצון?

- לברך תחילה ברכת הנהנין ולאחמ"כ את היהי רצון ולטעום מיד.
- לומר תחילה את היהי רצון ולאחמ"כ את הברכה ומיד לטעום.
- לברך תחילה ברכת הנהנין ורק לאחר הטעימה לומר את היהי רצון.

46. מתי הוא הזמן הנכון לברך על הסימנים?

- לאחר הקידוש לפני נטילת ידיים לסעודה.
- לאחר נטילת ידיים, ברכת המוציא, ואכילת כזית פת.
- או לאחר ברכת המזון.
- לאחר טעימת המוציא קודם אכילת כזית.

47. כיצד תהיינה התפילות בראש השנה, וכיצד יש להרגיש בשאר היום?

- התפילות וכל היום במתח וחרדה.
- התפילות בעצב ובבכיה, ושאר היום בשמחה ובששון.
- התפילות בשמחה ובטוב לבב ובכוונה שלימה, ושאר היום בבחינת "וגילו ברעדה".

48. האם מותר לבכות ולהתוודות בראש השנה?

- אין להביא עצמו לידי בכי, ואם מתעורר מעצמו בבכיה בתפילה מותר. ומותר להתוודות רק בהרהור הלב.
- חייב לכתחילה להביא את עצמו לידי בכי, כי איך לא יבכה ביום דין הנורא. וחייב להתוודות בפיו.
- אסור לבכות כלל, וגם אם מתעורר לבכות, יעצור עצמו ברוב עוז ותעצומות.

49. האם מותר לבקש בקשות פרטיות וגשמיות בזמן התפילה בראש השנה וביום הכיפורים?

- אסור, אלא יש לבקש רק על רוחניות בימים קדושים אלו.
- כן, ויכוין לשם שמיים ויכלול את כל עם ישראל.
- בקשות פרטיות כן, אך גשמיות לא.

50. במה יזהר בכל כוחו בר"ה?

- שלא יבוא לידי כעס.
- שלא ישפך יין מהקידוש, כי סימנא מילתא.
- שלא לישון לאחר חצות לילה.

51. האם מותר להורים לקרוא את המכתבי ברכה שהילדים נותנים להם בכבוד תחת המפה של השולחן?

- אסור.
- אם זה ילדים מתחת לגיל מצוות מותר, אבל אם זה ילדים מעל גיל מצוות אסור.

ג. מותר.

52. ידוע שיש מעלה גדולה לקרוא 2 ספרי תהילים בר"ה כמניין כפר - מה יש לשים לב?

- א. שקורא 2 הספרים בכוונה, ואם לא יכול לכוון בהכל, עדיף מעט בכוונה מאשר הרבה ולא בכוונה.
- ב. שאומר את ספרי התהילים בעמידה.
- ג. שאומר בקול רם להשמיע לכל בני הבית.

53. האם יש עניין שלא לישון בר"ה, ומה הטעם?

- א. להפך, יש עניין לישון, וזה סימנא מילתא שישלם שנתו, ורמז לכך שינה בגמטריא 365 כמניין ימות השנה.
- ב. מנהג טוב, להישאר ערים כל הלילה ביום השני של ר"ה, כדי לתקן את חטא אדם הראשון שישן כשהקב"ה דן אותו.
- ג. מנהג טוב שלא לישון ביום ר"ה, שלא ישן מזלו, אך אם עייף יכול לישון אחרי חצות היום, כדי להתחזק לעבודת ה'.

54. האם מותר להתרחץ בר"ה שחל בשבת או בר"ה שחל בחול?

- א. אם חל ר"ה בשבת, מותר להתרחץ במים צוננים בלבד, ואם חל ר"ה בחול, אפשר להקל אף להתרחץ במים חמים, באמבטיה פרטית, במים שהוחמו מערב יום טוב או בדוד שמש.
- ב. בר"ה שחל בשבת מותר להתרחץ במים חמים בלבד, וביו"ט שחל בחול אפשר להתרחץ בצונן בלבד.
- ג. אסור להתרחץ בר"ה בין בצונן בין בחם, בין שחל בשבת בין שחל בחול.

55. מה צריך לשים לב לפני שמבשלים בלילה השני של ר"ה?

- א. לעשות קידוש.
- ב. להדליק נרות.
- ג. לומר ברוך המבדיל בין קודש לקודש.

56. מה מותר לעשות, מדין הכנה מיום טוב ראשון ליום טוב שני בר"ה?

- א. מותר גם להדליק נרות, מותר - להוציא את המאכלים מההקפאה, כדי שיפשירו להכנה או לאכילה. ובעת צורך אפשר להניח על הפלאטה את המאכלים מבעוד יום.
- ב. מותר - להכין סלטים, להכניס שתיה למקרר, להדיח כלים, לערוך שולחן, וכן על זה הדרך, עד צאת הכוכבים.
- ג. מותר - לבשל רק בכיריים של גז ולא בכיריים חשמליים.

57. מה אסור לעשות מדין הכנה מיום טוב ראשון ליום טוב שני?

- א. אסור - להוציא את המאכלים מההקפאה, כדי שיפשירו להכנה או לאכילה.
- ב. אסור - לבשל בצל, כי טעמו חריף וזה לא סימנא טבא.

ג. אסור - להכין סלטים, להכניס שתיה למקרר, להדיח כלים, לערוך שולחן, וכן על זה הדרך, אלא רק לאחר צאת הכוכבים.

תשליך

58. מתי עושים תשליך?

- א. אחר המוסף ביום ראשון של ראש השנה.
- ב. אחר ערבית ביום שני של ראש השנה.
- ג. אחר המנחה ביום ראשון של ראש השנה.

59. היכן עושים תשליך ומדוע?

- א. על יד שפת הים, או בנהר, או באר מים חיים, או בור. כדי להשליך במצולות ים החטאים, ודווקא לנהר כדי להזכיר זכות אברהם ויצחק.
- ב. בשדה או במדבר, או ביער, כדי לטמון את החטאים בחול.
- ג. בבית כנסת אל מול ארון הקודש, כדי שהמקום הקדוש יכפר על החטאים.

60. האם גם נשים צריכות לעשות תשליך בר"ה?

- א. חייבות לומר תשליך, כי התשליך מזכיר זכות אברהם ויצחק, וגם נשים צריכות זכויות.
- ב. אין הנשים צריכות ללכת ל"תשליך", ושב ואל תעשה עדיף.
- ג. הרווקות צריכות, הנשואות פטורות.

שופר

61. מה צריך לשים לב לפני ובשעת הברכות של תקיעות השופר בר"ה?

- א. לפני - לומר וידוי. ובשעת הברכות לשבת ולהרהר המלכת ה'.
- ב. לפני - לכון לצאת ידי חובת הברכות והתקיעות (ולהמליך את ה'). ובשעת הברכות לשים לב לא לענות ברוך הוא וברוך שמו.
- ג. לפני - שהתפללה שחרית. ובשעת הברכות שיד ימין מונחת על יד שמאל, כדי למתק את הדינים.

62. מה יש לעשות בשעת התקיעות של ר"ה?

- א. יש לומר וידוי.
- ב. לבקש בקשות, כי זה עת רצון גדולה מאוד.
- ג. אין לדבר, ואין להרהר וידוי והמלכת ה', אלא להקשיב ולצאת ידי חובה.

63. מתי תוקעים בשופר בר"ה? ומתי אין תוקעים ביום הראשון?

- א. ביו"ט ראשון ושני לפני תפילת מוסף ובמוסף. אך כשחל יו"ט ראשון בשבת אין תוקעים בשבת.
- ב. ביו"ט ראשון לפני מנחה, וביו"ט שני לפני ערבית. וכשחל יו"ט ראשון בחמישי, אין תוקעים.

ג. ביו"ט ראשון ושני לפני החזרה של מנחה, ואם חל יו"ט שני בשבת אין תוקעים בשבת.

64. האם נשים חייבות או פטורות ממצות שופר בר"ה? ומדוע?

- א. נשים חייבות בשמיעת השופר, שאין זה מצוות עשה שהזמן גרמא, שזמנה כל היום.
- ב. ביום הראשון פטורות, וביום השני חייבות, כי ביום השני מתגלים רחמים יותר.
- ג. נשים פטורות, שהיא מצוות עשה שהזמן גרמא, ומכל מקום יפה עושות שנוהגות לשמוע, ויש להן שכר מצווה. ונשים המטופלות בילדים כדאי שתשמענה אחה"צ.

65. אישה שנהגה לשמוע שופר בר"ה כל שנה, והשנה יש לה אונס ולא יכולה לשמוע שופר, האם חייבת בהתרת נדרים?

- א. לא צריכה התרה, כי אין כוונתה לבטל המנהג לגמרי, אלא לאותה שנה.
- ב. חייבת התרה, כיון שנהגה מנהג זה שלוש פעמים ברציפות.
- ג. אם זה חד פעמי, חייבת בהתרה, ואם דעתה להמשיך כך לשנים הבאות לא חייבת בהתרה.

עשרת ימי תשובה

66. מה כדאי לנהוג בעשרת ימי תשובה?

- א. לקרוא פרק שירה.
- ב. להחמיר בדברים של חסידות ולנהוג מעבר לעיקר הדין, כי זה מראה שלוקחים את יום הדין ברצינות.
- ג. לקרוא עשרת הדברות.

67. טעה בעשרת ימי תשובה וחתם בתפילתו האל הקדוש במקום המלך הקדוש, מה דינו?

- א. אם נזכר תוך כדי דיבור משנה מיד, ואם נזכר אחרי תוך כדי דיבור, חוזר לברכת אבות.
- ב. חוזר לברכת אתה קדוש.
- ג. הפסיד וימשיך את התפילה כרגיל.

68. בעשרת ימי תשובה נסתפק אם אמר האל הקדוש או המלך הקדוש, ונזכר בברכות שלאחר מכן או כשסיים תפילתו, מה דינו?

- א. יחזור לאתה קדוש.
- ב. ימשיך כרגיל.
- ג. צריך לחזור לראש התפילה - לברכת אבות.

69. טעה וחתם מלך אוהב צדקה ומשפט, במקום המלך המשפט בעשרת ימי תשובה, כיצד ינהג?

- א. נזכר תוך כדי דיבור מתקן מיד, ואם נזכר אחרי תוך כדי דיבור או בברכות שלאחר מכן, חוזר לברכת השיבה, ואם סיים עמידה חוזר לראש - ברכת אבות, בתנאי של נדבה.

- ב. נזכר תוך כדי דיבור חוזר לברכת השיבה, ואם נזכר בברכות הבאות חוזר לראש התפילה - לברכת אבות.
- ג. חוזר מיד לראש התפילה.

70. נסתפק בעשרת ימי תשובה אם חתם בתפילתו מלך אוהב צדקה ומשפט או המלך המשפט, כיצד ינהג?

- א. היות שנסתפק ממשיך תפילתו כרגיל.
- ב. נזכר בהמשך התפילה כל עוד לא הגיע ליהיו לרצון האחרון, חוזר לברכת השיבה, ואם נזכר לאחר יהיו לרצון האחרון, חוזר לברכת אבות בתנאי של נדבה.
- ג. חוזר לאתה חונן.

71. תיקנו הגאונים להוסיף בעשרת ימי תשובה בתפילת העמידה זכרנו לחיים וכו', מי כמוך וכו', וכתוב לחיים וכו', ובספר חיים וכו', מה דין השוכח?

- א. אם חתם חוזר לראש הברכה.
- ב. כל עוד לא חתם את הברכה, חוזר ומתקן, ואם חתם לא חוזר. ובזכרנו לחיים טוב שיאמר באמצע שומע תפילה. וכן וכתוב לחיים, ובספר חיים, טוב שיאמר לפני יהיו לרצון האחרון.
- ג. חוזר לראש התפילה מלבד זכרנו לחיים שימשיך כרגיל.

72. טעה ואמר עושה שלום, במקום עושה השלום, כיצד ינהג?

- א. אינו צריך לחזור.
- ב. יחזור לברכת מודים.
- ג. יחזור לשים שלום.

73. בעשרת ימי תשובה לאחר תפילת שמו"ע אומרים אבינו מלכנו, האם יש לומר גם בר"ה, בשבת שובה, וביום הכיפורים?

- א. בראש השנה ובשבת שובה אומרים את כל הנוסח של אבינו מלכנו, וביום כיפור מדלגים הזכרת חטא ועוון.
- ב. בראש השנה ובשבת שובה אומרים אבינו מלכנו ומדלגים הזכרת חטא ועוון, וביום כיפור אומרים את כל הנוסח.
- ג. אין לומר.

שבת תשובה

74. מה מנהג ישראל בשבת זו?

- א. לקרוא 2 ספרי תהילים כמניין כפר.
- ב. לקרוא הפטרת יונה בבית הכנסת, בשחרית ובמנחה.
- ג. להתאסף בכל מקום לשמוע דרשות מעניינא דיומא, ולהתחזק ולשוב בתשובה שלימה לפני יום הכיפורים. וכן להזהר בכל פרטי חומרי השבת.

ערב יום הכיפורים

75. מנהג ישראל לעשות כפרות בערב יום הכיפורים, על מה כיום רוב העולם עושים הכפרות, וכיצד?

- א. על תרגולות אחת עבור כל אחד מבני הבית, ואומר הנוסח, ושוחט אותה ומעבירה לידי תלמיד חכם.
 ב. על הדג, דג אחד עבור כל אחד מבני הבית, ואומר הנוסח, ויאכל הדג בסעודה המפסקת.
 ג. על כסף, כעשרים ש"ע עבור כל אחד מבני הבית, ואומר הנוסח, ויעביר הכסף לעניים, וטוב לעניים בני תורה.
76. מה דין האכילה והשתיה בט' בתשרי ערב יום כיפור? ומתי?
 א. מצווה להרבות באכילה ושתייה כמה שיותר דווקא ביום ולא בלילה.
 ב. מצווה להמעיט באכילה ושתייה כמה שיותר דווקא ביום ולא בלילה.
 ג. אין התייחסות לעניין זה בהלכה.
77. האם צריך לאכול פת בערב יום כיפור?
 א. חובה לקבוע 7 סעודות על הפת.
 ב. לכתחלה צריך לקבוע לפחות סעודה אחת על הפת.
 ג. אין חובה אלא זה מנהג חסידות.
78. בתפילת מנחה של ערב יוה"כ פ' מוסיפים וידוי, האם גם נשים חייבות בתפילה עם וידוי זה?
 א. אסור.
 ב. חייבות.
 ג. כדאי.

79. מתי יש להכניס את צום יום הכיפורים?

- א. מצווה להוסיף מחול על הקודש, ולכן יוסיף אפילו כל שהוא מלפני שקיעת החמה.
 ב. מצווה להוסיף מחול על הקודש, ולכן יוסיף חמש דקות לפני צאת הכוכבים.
 ג. מצווה להוסיף מחול על הקודש, ולכן יוסיף ארבעים דקות מלפני שקיעת החמה.

לפייס את חבר

80. האם בערב יום הכיפורים צריך לבקש מחילה מההורים?

- א. חובה קדושה.
 ב. אין חיוב, כי בכל מקרה ההורים סולחים לילדיהם.
 ג. אם פגע במחשבה חייב לבקש, ואם פגע במעשה או דיבור אינו צריך לבקש.

81. הגזול את חברו, כיצד ינהג?

- א. ישיב הגזלה באין אומר ודברים.
 ב. יפייס בדברים, ואם לא התפייס ישיב הגזלה.
 ג. ישיב הגזלה ויבקש ממנו מחילה שימחול לו, ויתוודה.

82. אדם שפגעו בו וביקשו ממנו מחילה, האם חייב לסלוח?

- א. לא חייב לסלוח עד שהפוגע יקנה לו מתנה שוות ערך.
 ב. אם פגע בו בממון, חובה עליו לסלוח לחבירו מיד, ואם פגע בו בדבור אינו חייב לסלוח.

- ג. לא יהיה אכזרי, אלא ימחול בלב שלם ובנפש חפצה.

83. מי שדיבר לשון הרע או פגע בכבודו של חברו, וחברו אינו יודע זאת, האם צריך לבקש ממנו מחילה ולפרט את אשר דיבר או פגע?

- א. אינו צריך לבקש מחילה כי חברו אינו יודע זאת.
 ב. יבקש מחילה ולא יפרט מדוע, כי אז עלול לכעוס או להצטער.
 ג. יפרט את המעשה ויבקש מחילה.

יום הכיפורים

84. האם מברכים שהחיינו על קדושת יום הכיפורים?

- א. לא מברכים, כיון שלא מברכים על יום שמתענים בו.
 ב. מברכים במוצאי יום הכיפורים על כך שזכינו לעבור עוד יום כיפור בשלום.
 ג. מברכים שהחיינו בבית הכנסת לאחר כל נדרי, ואשה שלא מגיעה לבית הכנסת תברך שהחיינו לאחר שתדליק נרות ותחלוץ נעליים, כי בברכת שהחיינו היא מקבלת עליה קדושת היום.

85. כיצד יש להתלבש ביום הכיפורים? וכיצד יראה השולחן שבבית?

- א. ילבש בגדים נאים ונקיים, ויפרוס מפה יפה על השולחן כמו בשבת, ויתן עליה ספרי קודש.
 ב. ילבש רק בגדים בצבע לבן, ויפרוס רק מפה לבנה על השולחן, וייתן עליה ספרי קודש.
 ג. ילבש בגדים שאינם מכובסים, ויסיר המפה מהשולחן, וייתן על השולחן ספרי קודש וסידורים.

איסור אכילה ושתייה ביום הכיפורים

86. מי ששכח וברך על איזה מאכל או משקה ביום הכיפורים, או בשאר צומות כיצד ינהג?

- א. בשאר הצומות לא יטעם. וביום הכיפורים יטעם מעט.
 ב. בשאר הצומות יטעם מעט. וביום כיפור לא יטעם אפילו מעט, אלא יאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
 ג. ביום כיפור ובתשעה באב יטעם. ובשאר הצומות לא יטעם.

87. האם מותר לברך ביום הכיפורים על הבשמים?

- א. מצווה, כדי להשלים למאה ברכות.
 ב. אסור.
 ג. אם מרגיש חולשה מותר, ואם לאו יש להימנע.

איסור רחיצת ביום כיפור

88. איזו רחיצה אסורה ביום הכיפורים?

- א. כל רחיצה, ואפילו אם נתלכלך בטיט או בטינוף אין לו לרחוץ ידיו.

- ב. כל רחיצה של תענוג- בין בחמין בין בצונן אפילו מקצת גופו, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור. אבל אם נתלכלך בטיט או בטינוף מותר לרחוץ מקום זה, מכיון שאינו מתכוין לרחיצה של תענוג.
- ג. ראשו ורובו אסור, מיעוטו מותר.

89. כיצד נוטלים הידיים אחרי שירותים או קודם תפילה, ביום הכיפורים?

- א. עד פרק הזרוע.
- ב. עד הפרק הראשון של היד.
- ג. עד סוף קשרי אצבעותיו.

90. כהנים העולים לדוכן לנשיאות כפיים, כיצד ייטלו ידיהם?

- א. עד הפרק הראשון של היד.
- ב. עד פרק הזרוע.
- ג. עד סוף קשרי האצבעות.

91. האם מותר לצחצח שיניים ולשטוף פנים ביום הכיפורים?

- א. אסור. ורק ינקה עיניו בלחלוחית שעל ידיו מנטילת ידיים שחרית.
- ב. מותר.
- ג. לאיש אסור, לאשה מותר.

זיו סיכה ביום הכיפורים

92. איזו סיכה אסורה ביום הכיפורים?

- א. הסיכה האסורה היא רק בפניו וידיו.
- ב. מותר לסוך כשיש צורך להעביר הזוהמא, אבל לתענוג אסור.
- ג. אפילו מקצת גופו, ואפילו להעביר הזוהמא אסור.

93. אם נתלכלך התינוק בטיט או בצואה, מותר לרחצו ע"י גדול?

- א. מותר.
- ב. אסור.
- ג. עד גיל שנה מותר, אחרי שנה אסור.

נעילת חסמל ביום הכיפורים

94. אילו נעליים אסורים בלבישה ביום הכיפורים?

- א. נעלים או סנדלים של גומי אסורים בלבישה, אך שאר נעלים מותרים, כגון נעלי עור ובד.
- ב. אסור ללבוש כל סוגי הנעלים, ולכן ילבש רק נעלי בית.
- ג. נעלים או סנדלים של עור אסורים בלבישה, אך שאר נעלים מותרים כגון נעלי בד או גומי.

95. קטנים שלא הגיעו למצוות, האם מותרים ללבוש נעלים מעור ביום הכיפורים?

- א. ילבשו נעלי בית לא משנה מאיזה סוג.
- ב. מחנכים אותם שינעלו נעלים שאינם של עור.
- ג. מותרים עד שנה לפני בר/בת מצוה.

זיו סטו ביום הכיפורים

96. קטן פחות מגיל תשע שנים, האם מתענה ביום הכיפורים?

- א. אינו מתענה כלל, ואפילו תענית שעות, ואף אם הוא רוצה להתענות מוחים בידו ומאכילים אותו.
- ב. אם הוא חזק ובריא יתענה תענית שעות עד שיקום בבוקר, ואם לא, לא יתענה כלל.
- ג. מגיל 6 עד 9 מתענה תענית שעות עד חצות היום, ובפחות מגיל 6 לא מתענה כלל.

97. קטן בן תשע שנים שלמות, האם מתענה ביום הכיפורים?

- א. מתענה את כל הצום.
- ב. לא מתענה כלל.
- ג. מחנכים אותו להתענות תענית שעות, שאם היה רגיל לדוג' לאכול בשמונה בבוקר יאכל בתשע או עשר בבוקר, כפי כוחו. ואם התעורר בלילה ומבקש לשתות, יש להקל.

98. קטן בן תשע שנים שלמות, מה צריכים ההורים לשים לב בערב יום הכיפורים?

- א. שיאכל וישתה היטב, וירבו לו בשתיה כדי שלא יצמא ויצטרך לשתות בליל יום הכיפורים.
- ב. להסביר לו את חומרת האוכל ביום הכיפורים.
- ג. שישן היטב.

99. קטן או קטנה בני 11 שנה ויום אחד, האם יתענו ביום הכיפורים?

- א. בריאים יתענו כל היום, וחלשים יתענו עד חצות ולא יותר.
- ב. יתענו כל היום.
- ג. יתענו רק בלילה.

100. האם מותר לגדול לגעת באוכלים ביום הכיפורים או להאכיל קטן?

- א. מותר לגדול לגעת באוכלים וכן לצורך להאכיל קטן מותר.
- ב. אסור לגדול לגעת באוכלים אבל לצורך להאכיל קטן מותר.
- ג. אסור לגדול לגעת באוכלים, וכן לצורך להאכיל קטן אסור.

101. מעוברת, יולדת או מניקה שהן בריאות האם צריכות לצום?

- א. חייבות.
- ב. פטורות.
- ג. מעוברת או מניקה צריכה לצום, ויולדת תוך ג' ימים אסור לה לצום [אלא אוכלת ושותה כפי ההלכה], ובין שלושה ימים לשבעה ימים אם אמרה בפירוש שאינה צריכה לאכול, מותר לה להתענות. וכל מקרה לגופו, ולכן יתייעץ עם חכם.

102. חולה שהרופא אמר לו שלא יצום ביום הכיפורים כי אפשר שיסתכן ובהתייעצות חכם אין לו לצום, האם יש עניין שיחמיר לצום?

- א. אין בזה שום מידת חסידות, ואם הוא צם הרי הוא שופך דמים, ועבירה היא ואין בה מצווה ויענש בידי שמים, המצווה שלו היא לא לצום.
ב. אין לו לשמוע לרופא ועליו לצום.
ג. הרשות בידי החולה להחליט אם לצום או לא.

103. חולה או יולדת שאוכלים ביום הכיפורים כפי ההלכה, האם צריכים להזכיר יעלה ויבוא בברכת המזון כאשר אכלו כשיעור?

- א. כן, ואומרים: "ביום הכיפורים הזה, ביום סליחת העון הזה".
ב. לא.
ג. הרשות בידם.

104. החולה שצריך לאכול פת מפני פיקוח נפש, האם נוטל ידיו כל פרק היד עד הזרוע?

- א. לא נוטל ידיים כלל, אלא יאכל עם שקית או עטיפה את הפת.
ב. נוטל ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו.
ג. כן, ואם אוכל פחות מכזית פת, אין לו להחמיר וליטול ידיו בלי ברכה.

תפילות יום הכיפורים

105. כיצד יש להתפלל את תפילות יום הכיפורים?

- א. בשמחה ובששון, ואם יכול יחייך גם.
ב. בבכיה ובדמעות ובהכנעה יתירה. ואם אינו יכול לבכות יתפלל בקול בכו.
ג. במתח ובחרדה.

106. כאשר אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" ביום הכיפורים, כיצד יאמרו?

- א. בקול רם, ויפסיקו בין תיבת ברוך לתיבות שם כבוד מלכותו.
ב. בלחש, ויפסיקו בין תיבת ברוך לתיבות שם כבוד מלכותו.
ג. ברוך שם בקול רם, כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש.

107. כמה ויעבור אומרים ביום הכיפורים וכמה וידוי?

- א. "ויעבור" 31 כמנין אל, שהקב"ה רחמן ויענהו. ועשר פעמים וידוי כנגד עשרת הדברות.
ב. "ויעבור" 26 כמנין שם הוי"ה ברוך הוא. ועשר פעמים וידוי כנגד 10 פעמים שהיה כהן גדול מזכיר ה' בידיו.
ג. "ויעבור" וידוי אומרים 18 פעמים כמנין חטא, שהקב"ה ימחל על החטאים.

108. האם ביום הכיפורים מברכים כל ברכות השחר כרגיל?

- א. כן, חוץ מברכת שעשה לי כל צרכי וברכת המכין מצעדי גבר.
ב. כן.
ג. כן, חוץ מברכת המכין מצעדי גבר.

109. כשהשליח צבור אומר "סדר עבודת יום הכיפורים" כשמגיע לפסיקה של הכהנים והעם, ואומר: "שהיו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם ואומרים", מה צריך לשים לב?

- א. לומר מילה במילה מתוך הסידור.
ב. לכוין בזה את כוונות האריז"ל, ולכן יצטייד מראש עם כוונתיו שלא יתקע.
ג. לכרוע ולהשתחוות על פניו ויפסיק בבגד או שטיח בינו לבין הרצפה, שלא יראה שמשתחוה לרצפה, ואם אין לו יפרוס כנפי טליתו על הרצפה, או ישתחוה על הספסל של בית הכנסת.

110. המסיים תפילתו ביום הכיפורים, ומחמת חולשתו רוצה לשבת, ואין לו מקום אחר לשבת אלא יש לו רק מקום שהוא כנגד המתפלל, האם יכול לשבת?

- א. יכול להקל לשבת, כי ניכר שיושב מחולשת הצום.
ובפרט כשהמתפלל אחריו עוצם עיניו או משלשל בטליתו על פניו.
ב. אינו יכול לשבת, ויסמן לחבירו לקצר כדי שיסיים מהר ויוכל לשבת.
ג. בשחרית ומוסף מותר, במנחה ונעילה אסור.

111. בתפילות ר"ה וכיפור האם גם נשים חייבות בכולן מלבד תפילה אחת שחייבות בה כל יום?

- א. אינן חייבות אך מצווה גדולה.
ב. חייבות מדאורייתא.
ג. בר"ה כדאי מאוד, ביום כיפור חייבות.

112. מתי הוא זמן תפילת נעילה?

- א. בין השקיעה לצאת הכוכבים, באופן שהשליח צבור יסיים את החזרה ממש סמוך לצאת הכוכבים, ולא יקדימו לתפילה זו.
ב. כחצי שעה קודם השקיעה, באופן שהשליח צבור יסיים החזרה של תפילת נעילה סמוך ממש לשקיעה, ולא יקדימו תפילה זו.
ג. כשעה לפני השקיעה.

סדר מוצאי יום הכיפורים

113. מתי יוצא הצום?

- א. שעה לאחר השקיעה.
ב. עשרים דקות לאחר השקיעה, ואדם בריא וחזק טוב שימתין לא לאכול ולא לשתות ולא לעשות מלאכה עד זמן רבינו תם.
ג. שעה לאחר צאת הכוכבים.

114. מה מברכים בהבדלה?

- א. ברכת בורא פרי הגפן.
ב. ברכת בורא מאורי האש, על נר שדלק מערב יום הכיפורים.
ג. ברכת המבדיל בין קודש לחול.
ד. כל התשובות נכונות, מברך את שלש ברכות אלו.

אופן בדיקת הסימנים של ראש השנה

בחלק מהסימנים הנהוגים בליל ראש השנה, מצוי בהם חרקים שונים, וצריכים להקפיד מאוד על כשרותם, ואם יש חשש חרקים באותם סימנים, יוותר עליהם ולא יכשל באיסורים חמורים ח"ו ביום הדין. ולהלן הבאנו רשימת הסימנים אשר צריכים שימת לב יתירה.

1. **ראש כבש** - בשר חלק בלבד.
2. **ראש דג** - לנקותו היטב שלא יהיה בו חשש תולעים וטפילים המצויים בו.
3. **תמר צהוב טרי** - נקי, ואין חובה לבדקו.
4. **תמר יבש** - חותכים את התמר לארכו, פותחים ומוציאים את הגלעין, אם נראים פירורים כהים אלו הפרשות של תולעים ואין לאכלו. טוב להתבונן על התמר כשהוא פתוח כנגד מקור אור לראות שאין חרק או זחל. [גבישי סוכר לבנים אינם נגיעות, אלא מגוף התמר].
5. **רימון** - מתבוננים שאין נקב בקליפת הפרי, בתוך הרימון אם יש איזור חום יש לבדוק בין הגרגרים אם יש תולעת [רימונים מגינה פרטית נגועים מאוד].
6. **רוביא [שעועית] ירוקה קפואה** - נקיה ואין צורך לבדקה.
7. **רוביא [שעועית] יבשה** - יש להשרותה במים חמים לכמה שעות, ואחר כך בודקים שהיא נקיה.
8. **סילקא [ירוק, עלי מנגולד]** - מצוי בו חרקים לרוב, ולכן חובה לקחת מ"גידול מיוחד ללא חרקים", ולהשרותו כמה דקות במים עם מעט סבון נוזלי, ואחר כך לשטוף היטב.
9. **כרתי [לוף]** - מצוי בו חרקים, ולכן יש להוריד את כל העלים הירוקים היוצאים ממנו לצדדים, אחר כך לחתוך כס"מ אחד מהשורש, ואז חוצים את הכרתי לארכו, מפרידים את השכבות ומשרים כמה דקות במים עם מעט סבון נוזלי, ואחר כך שוטפים בזרם מים חזק.
10. **תפוח** - לקנות תפוחים מאיכות טובה ואין צורך לבדקם, כי הם בחזקת נקיים.
11. **קרא [דלעת]** - נקיה, ואין חובה לבדקה.

100 ברכות לאיש ביום כיפור

כיצד יגיע האיש ביום הכיפורים למאה ברכות?

תשובה: כל התפילות וברכות החובה של יום הכיפורים = 72 ברכות [עמידה - 35, ברכות השחר - 21, ברכות ק"ש - 7, שהחיינו, המפיל, ציצית (פעמיים) - 4, ברכות פסד"ז - 2, אשר יצר - 3, סה"כ = 72]

וחסר עוד עשרים ושמונה ברכות. ניתן להשלימם על ידי שיכין מערב יום הכיפורים "ערכה" של ארבע ברכות בשמים בבית, וגם בבית הכנסת - 1. לימון/אתרוג/מילון שיש בקליפתם ריח טוב, שיברך עליהם ברכת "הנותן ריח טוב בפירות" לאחר שישפשף מעט הקליפה. 2. וכן הדסים/רוזמרין/לואיזה/צפורן, שיברך עליהם "בורא עצי בשמים". 3. וכן נענע/רודא שיברך עליהם "בורא עשבי בשמים". 4. וכן בושם בבקבוק שיברך עליו "בורא מיני בשמים". ויקדים לברך על הפרי הנותן ריח טוב בפירות, ואחר כך שאר הברכות הנ"ל.

אין לברך על הבשמים כל שלא הסיח דעתו מן הבשמים. ולכן כדאי לעשות כמנהג מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א. בליל יום הכיפורים לאחר תפילת ערבית לברך על כל הבשמים. ולאחר מכן לשבת וללמוד, ולאחר הלימוד קודם שהולך לישון שוב מברך על כל הבשמים, כיון שהסיח דעתו מן הבשמים. וכן מברך שוב בבוקר קודם התפילה. וכשיגיע לבית הכנסת יברך שוב. ולאחר התפילה מברך שוב על הבשמים. וכשמגיע לביתו לנוח יברך שוב. וכן חוזר ומברך בבית הכנסת לפני תפילת מנחה.

סה"כ 100 ברכות.

מי שאין לו בשמים בשביל להשלים מאה ברכות, יכוין לברכות העולים לתורה.

100 ברכות לאישה ביום כיפור

כיצד תגיע האישה למאה ברכות ביום הכיפורים?

תשובה: עמידה של ערבית, שחרית, מוסף, מנחה, ונעילה - 35, ברכות השחר - 20, ברכת המפיל, שהחיינו - 2, אשר יצר - 3, סה"כ = 60, חסר לאשה עוד כארבעים ברכות.

לכן כדאי שתדאג שיהיה ערכה בבית של ארבע ברכות הריח, וגם ערכה בבית הכנסת.

על ידי שתכין מערב יום הכיפורים "ערכה" של ארבע ברכות בשמים - 1. לימון/אתרוג/מילון שיש בקליפתם ריח טוב, שתברך עליהם ברכת "הנותן ריח טוב בפירות" לאחר שתשפשף מעט הקליפה. 2. וכן הדסים/רוזמרין/לואיזה/צפורן, שתברך עליהם "בורא עצי בשמים". 3. וכן נענע/רודא שתברך עליהם "בורא עשבי בשמים". 4. וכן בושם בבקבוק שתברך עליו "בורא מיני בשמים". ותקדים לברך על הפרי הנותן ריח טוב בפירות ואחר כך שאר הברכות הנ"ל.

מתי תברך? לאחר שמקבלים את התענית. בבית לברך, ובבית הכנסת לברך שוב לפני ערבית, ולאחר ערבית, ובבית לאחר ערבית ובבוקר לפני שחרית בבית. ובבית הכנסת שוב לפני שחרית. ושוב בבית הכנסת לאחר מוסף. ושוב בבית לאחר מוסף. ולאחר מנוחה הוי היסח הדעת. וניתן לברך שוב. ושוב בבית הכנסת לפני מנחה. סה"כ 10 פעמים, ובסה"כ 40 ברכות.

סה"כ 100 ברכות.

ולגבי אשה המטופלת בילדים ניתן לברך כל שעותיים על ברכות הריח.

מי שאין לה בשמים, תאמר "אין כאלקינו" וכו', ויועיל לה להשלמת מאה ברכות.

תנאים שכדאי להתנות כל שנה

זמן טוב בערב ראש השנה או בערב יום הכיפורים

- ◆ אישה שמדליקה נרות שבת טוב שתעשה תנאי בתחילת השנה שהיא לא מקבלת שבת בהדלקת הנרות, וכך כל השנה היא יכולה אחרי ההדלקה אם יש לה איזה צורך לעשות מלאכה או כל דבר אחר היא רשאית.
- הנוסח:** אני מתנה שאני לא מקבלת שבת בהדלקת הנרות של שבת במשך כל השנה.
- ◆ להתנות על כל המכשירי חשמל שיש בבית, שאם ירצו לעלות מתג או להוריד מתג בזמן שהחשמל כבוי והשעון שבת עתיד להדליק, ורוצים למנוע שלא ידלק, יש בזה ספקות אם זה מוקצה או לא, ולכן כדאי להתנות שלא מסיחים את הדעת מזה.
- הנוסח:** אני מתנה שאני לא מקצה דעתי מכל מתגי ומכשירי החשמל, ואוכל להזיזם בכל שבתות השנה בזמן שאינם דולקים.
- ◆ להתנות שמכווין בברכה ראשונה לפטור רק מה שיאכל וישתה עד שיברך ברכה אחרונה בלבד, ואינו פוטר מה שיאכל וישתה אחר כך. ואז כשיברך ברכה אחרונה, לכל הדעות מתחייב בברכה ראשונה.
- הנוסח:** אני מתנה שבכל פעם שאברך ברכה ראשונה, דעתי לפטור כל מה שאוכל ואשתה עד שאברך ברכה אחרונה, ולא מה שאוכל ואשתה אחר כך.
- ◆ להתנות שאם אנחנו שומעים ברכות ממשהו או מישהי ובדעתנו לברך אחר כך אנחנו מכוונים לא לצאת ידי חובה מאותה ברכה שאנחנו שומעים. וכך אנחנו נמלטים מאיזה ספקות.
- הנוסח:** אני מתנה בזה שבכוונתי לא לצאת ידי חובה במה שאשמע ברכה מאחרים, אלא אם כן אכון בפירוש לצאת ידי חובה.
- ◆ תנאי לבנים - הנוסח: אני מתנה שבכל פעם שאקרא ק"ש בקרבנות, אם עדיף יותר לצאת בה ידי חובה, בכוונתי לקיים אז מצוות קריאת שמע, ואם עדיף יותר לצאת י"ח בקריאת שמע עם הברכות, בכוונתי לא לצאת י"ח בק"ש דקרבות.

חידות

דמויות מהמחזורים של ראש השנה ויום הכיפורים

1. כל הבריאה נכנעה לכוחו
שהה בגלות בעל כורחו
פעם בשבוע אומרים שירו
מידות ומוסר מלמד בספרו
2. על שם נס המים מכונה
בתקופת התנאים נמנה
ביקש מהשם שיקחהו
ולחיי בדידות לא יתנהו
3. ממנו תורה נלמדה
גדול שימושה מלימודה
נוסף בשמו עשרה
כתב סוף התורה
4. קיבל פי שניים
ריפא השר במים
על כלים ברכתו
והבנים ניצלו בזכותו
5. המדבר נכנס לנע
קיים השליחות שנכנע
כשמו ינתן קורבן
בשליחותו נמנע חורבן
6. תלמיד בן גרים
והרג את בן גרים
ליוצאי לוי עזר
ועל בת הקיסר גזר
7. מצוי בים שמו
נגיד היה בעמו
בראש השנה נפטר
לנו חיבורו נותר
8. רואה ואינו נראה
החיה המת בגזירה
כותב הטוב שבישראל
יבוא עם הגואל

פתרונות לטריז

1 ג. 2 ג. 3 א. 4 ד. 5 ב. 6 א. 7 ב. 8 ג. 9 ב. 10 א. 11 ג. 12 ד. 13 ב. 14 ג. 15 ב. 16 ג. 17 א.
18 א. 19 ב. 20 א. 21 ב. 22 א. 23 ב. 24 א. 25 א. 26 ג. 27 ב. 28 ג. 29 א. 30 ב. 31 א.
32 א. 33 ה. 34 ג. 35 א. 36 ג. 37 א. 38 ב. 39 ב. 40 א. 41 ג. 42 א. 43 ב. 44 א. 45 ג.
46 ב. 47 ג. 48 א. 49 ב. 50 א. 51 ג. 52 א. 53 ג. 54 א. 55 ג. 56 א. 57 ג. 58 ג. 59 א.
60 ב. 61 ב. 62 ג. 63 א. 64 ג. 65 א. 66 ב. 67 א. 68 ג. 69 א. 70 ב. 71 ב. 72 א. 73 ב.
74 ג. 75 ג. 76 א. 77 ב. 78 ג. 79 א. 80 א. 81 ג. 82 ג. 83 ב. 84 ג. 85 א. 86 ב. 87 א.
88 ב. 89 ג. 90 ב. 91 א. 92 ג. 93 א. 94 ג. 95 ב. 96 א. 97 ג. 98 א. 99 א. 100 ב. 101 א.
102 ג. 103 א. 104 ג. 105 ב. 106 א. 107 ב. 108 ב. 109 ג. 110 א. 111 א. 112 ב.
113 ב. 114 ד.

פתרונות לחידות

1. שלמה המלך:

שלט על כל הבריה
כאשר אשמדאי מלך השדים העיף אותו מכסא מלכותו לסוף העולם
שיר השירים קוראים בערב שבת
בספרו משלי, קהלת

2. חוני המעגל:

המעגל, שעשה מעגל בשנת הבצורת ולא זז משם עד שירדו גשמים
היה תנא
כפשוטו
שאמר או חברותא או מיתותא

3. יהושע בן נון:

לימד תורה לעמ"י לאחר מות משה רבינו
יהושע עליו נאמר אמרה זו, שהוא היה השמש של משה רבינו
בתחילה נקרא הושע, ולאחמ"כ הוסיף לו ה' י', ונהיה יהושע
כתב את הפסוקים האחרונים שבחומש דברים

4. אלישע הנביא:

קיבל פי שניים נבואה מאליהו הנביא
אמר לשר נעמן לטבול בנהר וריפא אותו מצרעתו
אמר לאישה השונמית שתביא כלים ריקים ויהיו שמן
הבנים של הנביא עובדיה

5. יונה הנביא:

יונה הנביא שהוא בדרגת מדבר, נכנס לפה של הלוויתן שהוא נע
חזר בתשובה וקיים את השליחות שה' ציווהו להזהיר את נינוה
יונה עולה לקורבן
ומכיון שהלך נמנע שנינוה תהפך ותחרב

6. ר' שמעון בר יוחאי:

היה תלמידו של רבי עקיבא שהיה בן גרים
יהודה בן גרים
הכהנים - טיהר את טבריה ממתים
ריפא אותה דרך השד בן תמליון

7. ר' אמנון ממגנצא:

אמנון זהו שם של דג
היה חשוב מאד ולפיכך ההגמון בקש שיתנצר
כפשוטו
הפיוט ונתנה תוקף

8. אליהו הנביא:

ידוע שאליהו הנביא רואה הכל, אך בני אדם לא רואים אותו
בן האשה הצרפתי
כל מוצ"ש אליהו הנביא כותב את כל הדברים הטובים שעשו
יבוא אליהו ויבשר על הגאולה.

חוברת זו נועדה ללמוד באופן חוויתי את ההלכות המעשיות לימים נוראים.
בתוספת חידות מתוך המחזורים של ראש השנה ויום הכפורים.

החומר כולו ע"פ פסקיהם של מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א, ומרן הראשון לציון רבינו יצחק יוסף שליט"א, והרה"ג הרב יצחק לוי שליט"א רב העיר נשר וחבר מועצת הרבנות לישראל.
מספריהם וכתביהם השונים.

כל החוברת נבדקה ואושרה ע"י מורנו הרה"ג הרב יצחק לוי שליט"א.

מצווה להפיץ החוברת לזיכוי הרבים אך אין להשתמש בה למטרות רווח, ואין לגבות עליה תשלום כלל.
בהוצאת אוצרות, כל הזכויות שמורות.

להזמנות, הערות או הארות ניתן לפנות למייל: ozarot101@gmail.com

שנה טובה ומתוקה!

